

aðsprófasti landsins verði í þess stað og sem endurgjald skrifstofukostnaðar veitt 200 kr. árleg þóknun úr landssjóði. 63

30. maí.

Fyrir því lætur ráðgjafinn eigi á frest skotið þjónustusamlega að tjá yður, herra landshöfðingi, til þóknanlegrar leiðbeiningar, að ráðgjafanum þykir ísjárvert að koma á framfæri frumvarpi um hið ofanumgetna fyrirkomulag, því að með því að veita próföstunum þóknun eða laun úr landssjóði fyrir embættisstörf þeirra, virðist ný launaregla lögleidd án nægilegrar ástæðu, og þar að auki þykest ráðgjafinn geta gengið að því vísu, að þingið muni með öllu ótilleiðanlegt til að fallast á slíkt frumvarp, er myndi baka landssjóði eigi alllitinn kostnað. En að því leyti sem frumvarp það, er að ofan ræðir um, gjörir þá varatillögu, að íeynt verði að útvega próföstunum árlegt endurgjald úr landssjóði fyrir skrifstofukostnað, að upphæð 100 kr., þykir loks hlýða, að geta þess, að ritstörf prófastanna virðast eigi umfangsmeiri en svo, að þeir með hægðarleik geti leyst þau af hendi sjálfir.

— Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um tíund til prests og kirkju. — Með þóknanlegu brjefi frá 30. f. m. hafið þjer, herra landshöfðingi, sent hing- 64

30. maí.

að frumvarp til laga um tíundargreiðslu til prests og kirkju, og hafið þjer um leið getið þess, að stiptysfirvöldin fyrir hönd nefndar, er hin síðasta prestastefna hafið skipað til þess að taka til íhugunar, hvernig ákveða skyldi vald og starfsvæði prestastefnunnar, hafi sent yður frumvarp þetta með tilmælum um, að það yrði lagt fyrir ráðgjafann. Þjer hafið og látið í ljósi, að þjer ekki getið ráðið til, að gjörð sje gangskör að því, að leggja frumvarpið fyrir alþingi þetta ár, því að gegn aðalákvörðunum frumvarpsins, sem miði til þess að afnema án endurgjalds undanþágu þá, er einstöku jarðir hafa haft með greiðslu á tíund til prests og kirkju, sjeu færðar fullnægjandi mótbáru í frumvarpi því til laga um skipun prestakalla, sem lagt hafi verið fyrir alþingi 1879, en breytingu þá á innheimtu tíundarinnar, sem frumvarpið fer fram á, að verði lögð á herðar sýslumönnum, muni eigi heldur ráðlegt að framkvæma án þess, að sýslumenn fengu hæfilega þóknun fyrir hana, en af því leiddi aptur, ef til vildi, tilfinnanlega tekjurýrnun fyrir suma presta.

Út af þessu lætur ráðgjafinn eigi á frest skotið þjónustusamlega að tjá yður, herra landshöfðingi, til þóknanlegrar leiðbeiningar, að ráðgjafinn af ástæðum þeim, er þjer hafið tekið fram, álitur frumvarp þetta eigi lagað til að leggjast fyrir alþingi.

— Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um borgun handa fulltrúa stjórnarinnar á alþingi 1883. — Samkvæmt allraþegnlegustu tillögum ráðgjafans hefir 65

30. maí.

hans hátign konunginum 25. þ. m. allramildilegast þóknast að fallast á, að borgunin handa fulltrúa stjórnarinnar á alþingi því, sem á að koma saman á árinu 1883, skuli vera 2000 kr., og er upphæð þessi dregin frá tillaginu úr ríkissjóði nefnt ár; en það er tilfært í 6. gr. frumvarps þess til fjárlaga fyrir árin 1882 og 1883, sem sent hefir verið yður, herra landshöfðingi, með brjefi frá ídag.

Þetta lætur ráðgjafinn eigi undan falla hjer með þjónustusamlega að tjá yður, herra landshöfðingi, til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar.

— Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um silfurbergsnámuna í Helgu- 66

30. maí.

staðafjalli. — Eptir að ráðgjafinn hafið meðtekið þóknanlegt brjef yðar, herra landshöfð-

66 30. maí. íngi, frá 20. septembr. f. á. áhrærandi rekstur silfurbergsnáma þess, sem landssjóðurinn á Helgustaðafalli, hefir um málið verið leitað álits Johnstrups professors, og er það til- laga hans, að áður en ráðið verði til fastra úrslita, hvernig námanum verði ráðstafað, skuli gjöra tilraun með að rjúfa námann, svo að við það leiðist í ljós bæði ástand nám- ans sjálfs, kostnaðurinn við að vinna námann, svo og um verðlag og sölu þess, er fást kynni.

Að því er snertir aðferð þá, er hafa bæri við framkvæmd slíkrar tilraunar, hefir Johnstrup prófessor tekið það fram, að námarofið ekki útheimti neina sjerlega kunnáttu nje lægni, og að það að líkindum muni auðsött og óhætt að ráða til þess nokkra af verkamönnum þeim, er áður hafa starfað að námagreptinum fyrir Tullínus kaupmann; þurfi þar á staðnum, er tilraunin verði gjörð, einungis að reisa lítið timburhús fyrir fá- eina verkamenn, og megi án frekari fyrirhafnar hrúga hinu lakara silfurbergi, þar sem það sje tekið upp og þangað til að svo mikið sje komið, að það svari kostnaði að senda það til Danmerkur eða Englands. Hinu betra (gagnsæa) silfurbergi þurfi þekki að flokka eptir gæðum, heldur megi láta það í kassa og senda það til Kaupmannahafnar og býðst þá prófessorinn til að rannsaka það og sundurgreina með fulltingi aðstoðarmanna við vísindasafnið, án kostnaðar fyrir landssjóð; muni síðan megi selja úrvalið annaðhvort hjer á staðnum þeim, er kaupir og selur þesskonar, eða þá senda það til annara landa fyrir milligöngu slíks manns. Að því er fyrirstöðu fyrir námagreptinum [snertir, hefir Johnstrup prófessor tekið fram, að vel væri tilfallið að fela hana kennara við Möðruvalla- skólann Þorvaldi Thoroddsen, sem myndi geta látið byrja á honum í sumarleyfinu, og að Tryggvi kaupmaður Gunnarsson, sem hann hafi borið sig saman við, hafi tjáð sig fúsán til að liðsinna við tilraunina, ef á hann væri skorað um það. Loks hefir John- strup prófessor látið í ljósi, að það væri óskjilegt, að Þorvaldur Thoroddsen, ef hann eins og hann hafi heyrt, að væri áformað, ferðaðist til Danmerkur í sumar, kæmi við á Eskifirði — helzt á utanleiðinni — til þess að kynna sjer núverandi ástand námans.

Þar eð nú ráðgjafinn eptir þessu verður að álíta rjettast, að næstkomandi ár verði gjörð tilraun til að rjúfa námann á þann hátt, sem Johnstrup prófessor hefir vikið á, er þjónustusamlega skorað á yður, herra landshöfðingi, að reyna til að koma á samningi við Þorvald Thoroddsen um, að hann takist á hendur forstöðu fyrir slíkri tilraun gegn hæfilegri þóknun, og, ef til vill framkvæmi rannsókn þá á ástandi námans, er Johnstrup prófessor hefir bent til.

Jafnframt þessu er ekki undanfellt til þóknanlegrar leiðbeiningar að bæta því við, að í dag hafi verið skorað á Tryggva kaupmann Gunnarsson að undirbúa eptir nánara samkomulagi við yður allt það, er miðar til þess, að hin umtædda tilraun með náma- rafið geti orðið framkvæmd næsta ár.

67 30. maí. — Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um brúargjörð á Þjórsá og Ölvesá. — Með þóknanlegu brjefi frá 28. nóvember 1879, senduð þjer, herra lands- höfðingi, ráðgjafanum uppdrátt og áætlun frá herrunum P. & W. Maclellan í Glasgow, og budust þar fjelagar þessir til fyrir samtals 35.550 kr. að afhenda án frekara kostnaðar um borð á skipi í Leith allt efni í þær 2 brýr yfir Ölvesá og Þjórsá, sem getur um í lagafrumvarpi frá síðasta alþingi, er fylgdi brjefi yðar frá 15. október 1879, þannig að ekkert vantaði til að setja upp þessar brýr. Í brjefi frá 15. marz f. á. hafið þjer enn fremur gefið nokkrar skýringar um kostnað þann, sem myndi leiða af því að flytja